

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово- паркового господарства

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

_____ **Інтродукція та адаптація деревних рослин** _____
(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **Магістра** _____
(назва освітнього рівня)

**Силабус освітнього компонента «Інтродукція та адаптація деревних рослин» підготовки
__Магістра__**

Розробник: [Войтюк Василь Петрович](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Погоджено

Гарант освітньо-професійної/освітньо-наукової/освітньо-творчої програми:

_____ _____ Андрєєва В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Андрєєва В. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) (заочна) форма здобуття освіти	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, Н4 Лісове господарство, Лісове господарство, Другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів _120_/_4_		Рік навчання 2025-2026
		Семестр <u> 2-ий </u>
		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота <u> 88 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Консультації <u> 8 </u> год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача (-ів)

ППІ - [Войтюк Василь Петрович](#)

Науковий ступінь - кандидат сільськогосподарських наук

Вчене звання - доцент

Посада-доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Контактна інформація - Voytyuk.Vasyl@vnu.edu.ua

Дні занять - <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «Інтродукція та адаптація деревних рослин» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

Метою викладання освітнього компоненту «Інтродукція та адаптація деревних рослин» є розкрити теоретичні положення інтродукції та адаптації деревних рослин в нових умовах їх існування. Запропоновано багато методів оцінки успішності інтродукції, в яких враховуються морозостійкість, посухостійкість, генеративна здатність, характер розвитку, кліматичні умови району інтродукції тощо.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту – це ознайомити студентів з теоретичними аспектами інтродукції рослин, з методами теоретичного прогнозування інтродукції, основними стадіями та етапами інтродукції рослин, історією інтродукції деревних рослин в Україні та світі, методами оцінки успішності інтродукції та акліматизації рослин, інтродукційним районуванням України, з результатами інтродукції деревних рослин в Україну. Під час вивчення освітнього компоненту студенти набувають практичних навичок щодо оцінки успішності акліматизації деревних рослин, оцінки перспективності інтродукції деревних рослин методом інтегральної числової оцінки, визначення інтродукційної ємності району інтродукції.

Структура освітнього компонента.

Назви тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Основи інтродукції та акліматизації деревних рослин.	4	2	2	18	2	20
Тема 2. Стратегія добору рослин для інтродукції та перенесення їх в культуру.	4	2	2	18	2	20
Тема 3. Специфіка інтродукційного процесу.	4	2	2	18	2	20
Тема 4. Випробування рослин в процесі їх інтродукції.	6	2	4	17	1	20
Тема 5. Аналіз результатів інтродукції рослин.	6	2	4	17	1	20
Всього годин/Балів	24	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

1. Значення інтродукції для лісового господарства, фітомеліорації та озеленення.
2. Випробування інтродукованих хвойних видів.
3. Характеристика вегетативного розмноження рослин та їх гібридизації.
4. Створення постійної насінної бази інтродукованих рослин.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять є обов’язковим для здобувачів освіти. Виконання всіх видів навчальних завдань має здійснюватися у встановлені терміни відповідно до силабусу. Пропущені заняття підлягають відпрацюванню у визначений час згідно з затвердженим графіком.

У випадку наявності поважних причин (зокрема, хвороба, участь у міжнародних стажуваннях чи наукових заходах) освітній процес може бути організований у дистанційній формі або за індивідуальним планом за погодженням з викладачем.

Здобувач освіти зобов’язаний сумлінно виконувати навчальні завдання та брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності: визначається положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, а також науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Практичні роботи виконуються згідно поставлених завдань які здобувачі освіти отримують від викладача. Перевірка робіт здійснюється враховуючи дотримання положень академічної доброчесності. При виявленні не самостійного виконання практичних робіт, результати оцінювання цих робіт анулюються, а здобувач освіти отримує нове завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

У разі несвоєчасної здачі практичних робіт з поважних причин, надається додаткова

можливість захисту робіт в усній, письмовій або у формі презентацій в узгоджений з викладачем час.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Здобувачі освіти можуть отримати додаткові бали, які зараховуються як результати поточного контролю, за такі види діяльності:

Громадська та організаційна активність (активна участь у житті кафедри лісового та садово-паркового господарства та факультету біології та лісового господарства (організація заходів, волонтерська робота, представлення факультету на університетських подіях тощо) – до 5 балів залежно від рівня та регулярності участі.

V. Підсумковий контроль

Із вибірових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Питання, завдання заліку.

1. Поняття інтродукції, акліматизації, адаптації та натуралізації рослин.
2. Початок історії інтродукції деревних і чагарникових рослин у ботанічних садах.
3. Основні періоди інтродукції рослин.
4. Об'єкти інтродукції рослин.
5. Виникнення й розвиток наукової методології добору рослин для культури.
6. Перспективні способи перенесення рослин в культуру.
7. Загальне обґрунтування інтродукції рослин та її здійснення в Україні.
8. Інтродукційний пошук.
9. Мобілізація вихідного матеріалу.
10. Первинне випробування іншорайонних видів.
11. Вторинне випробування іншорайонних видів.
12. Третя стадія випробувань та створення адаптаційних плантацій.
13. Підведення підсумків інтродукції рослин.
14. Завершення процесу інтродукції рослин.
15. Наукові основи оцінки ступеня акліматизації рослин.
16. Деякі негативні наслідки інтродукції рослин.
17. Аналіз росту і розвитку інтродуцентів у географічних та виробничих культурах.
18. Впровадження інтродукованих деревних і чагарникових видів у ліси.
19. Закладка промислових плодючих плантацій інтродуцентів.
20. Застосування інтродуцентів в озелененні й ландшафтній архітектурі.
21. Інтродукція найбільш перспективних лісоутворюючих видів в Україні.
22. Вивчення лісових культурбіоценозів інтродуцентів у карпатському регіоні та на прилеглих територіях з метою створення їх плінб.
23. Загальна характеристика інтродуцентів, які випробувані в найбільших дендропарках карпатського регіону.
24. Інтродукція рідкісних і зникаючих рослин флори України.
25. Основні способи вегетативного розмноження рослин.

26. Щеплення хвойних та листяних видів рослин.
27. Проведення живцювання (укорінення живців).
28. Основні способи та правила гібридизації рослин.
29. Загальні питання організації насінної бази інгродукованих деревних видів.
30. Відбір вихідного матеріалу та його використання для створення насінних плантацій.
31. Закладка постійних лісонасінних ділянок інтродуцентів.
32. Вирощування садивного матеріалу інтродуцентів для створення насаджень різного цільового призначення.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси
Основна

1. Кохно М.А., Кузнецов С.І. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 48с.
2. Кохно Н.А., Курдюк А.М. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине. К.: Наук. думка, 1994. 185с.
3. Сікура Й. Й., Капустян В. В. Інтродукція рослин (її значення для розвитку цивілізації, ботанічної науки та збереження біорізноманіття рослинного світу). К.: Фітосоціоцентр, 2003. 280с.
4. Яцик Р. М., Гайда Ю. І., Гудима В. М. Основи інтродукції та адаптації деревно-кущових видів рослин: Навчальний посібник. Івано_Франківськ: НАІР, 2017. 196 с.

Додаткова

1. Антонюк Н.Є. Інтродукція рослин рівнинної частини України. К.: Наук. думка, 1972. 145 с.
2. Вавилов Н.И. Генетика и селекция: Избр. соч. М.: Колос, 1986. 559 с.
3. Кохно М. А. Інтродукція кленів на Україні. К.: Наук. думка, 1968. 171 с.
4. Кузнецов С.И., Ругузов И.А. Методические рекомендации по фенотипической оценке хвойных при интродукции на юге СССР. – Ялта, 1976. – 20 с.
5. Липа О.Л. Визначні сади парки України та їх охорона. К., 1970. 175 с.
6. Лыпа А.Л. Дендрологические богатства Украинской ССР и их использование // Озеленение населенных мест. К.: Изд-во Акад. архитек. УССР, 1952.
7. Лыпа А.Л. Интродукция и акклиматизация древесных растений на Украине. – К.: Вища школа, 1978. 112 с.

8. Основні дендроінтродукційні об'єкти в лісах Івано-Франківщини: характеристика, стан, заходи із упорядкування / [О.І. Голубчак, Р.М. Яцик, Р.В. Осташук, Р.І. Бродович та ін.]. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 232 с.
9. Сикура Й.Й., Капустян В.В. Научные основы сохранения *ex situ* разнообразия растительного мира. К.: Фітосоціоцентр, 2001. 192 с.
10. Харкевич С.С. Полезные растения природной флоры Кавказа и их интродукция на Украине. К.: Наук. думка, 1966. 300 с.